І чужому научайтесь,

Й свого не цурайтесь . . .

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-5237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 120. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 28-го ЧЕРВНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 28, 1961 No. 120. VOL. LXVIII.

ПРЕЗИДЕНТ СКОРИСТАВ ІЗ ЗАКОНУ ДЛЯ ПРИПИНЕННЯ СТРАЙКУ МОРЯКІВ

ТРИЧЛЕННА РАДА МАЄ ЗВІТУВАТИ ПРЕЗИДЕНТОВІ ДО 30-го ЧЕРВНЯ

Вашингтон. — Президент Кеннеді вирішив скористати з закону Тефта - Гартлі, щоб припинити страйк робітників Морської Спілки, який 26-го червня тривав вже 11-ий день, і який „загрожує здоров'ю і безпеці" ЗДА. Згідно з протистрайковим законом Тефта-Гартлі Президент найменував окрему тричленну комісію, яка має перевірити справу страйку з представниками робітників і працедавців і до п'ятниці, це значить до 30-го червня, здати звіт Президентові. Якщо комісія ствердить, що заборона оправдана, тоді Президент передасть справу головному прокураторові, який проситиме федерального суддю, щоб судово заборонив страйк. Тоді 75.000 робітників мусять вернутися до праці на 80 днів, під час чого можна буде полагодити справу домагання робітників без дальшого страйку. Коли б до цього не дійшло, то робітники після 80-ох днів мають право продовжувати страйк. Представники робітників є проти судової заборони страйку, а власники кораблів із радістю привітали рішення Президента скористати з закону Тефта - Гартлі, проти якого він, бувши конгресменом, голосував в 1957 му році. Президент заявив, що судова заборона страйку є оправдана, бо вже загрожена безпека ЗДА; представник робітників заперечує це і заповідає, що спілка внесе апеляцію в справі судової заборони страйку, який не загрожує здоров'ю і безпеці країни. Внаслідок страйку не працює одна третя частина торговельної фльоти ЗДА, яка нараховує 941 корабель. Але те число кораблів, залога яких страйкує, збільшується з кожним днем, бо до страйку приєднюються кораблі, які прибувають до портів (на океані моряки не можуть страйкувати, згідно із статутом морських спілок). Президент заявив, що внаслідок страйку не відійшли до Гаваїв кораблі, які мали завести туди вантаж потрібний для збройних сил. Представник морської спілки твердить, що урядовий представник матиме трудність довести в суді, що страйк вже загрожує здоров'ю мешканців цієї країни і її безпеці. Американська торговельна фльота перевозить тільки 10% американських товарів. Президент вирішив скористати з закону Тефта - Гартлі на пропозицію свого секретаря праці Артура Дж. Ґолдберґа. Президент визначив тричленну комісію з тих осіб, які йому запропонував секретар праці. До Комісії належать: професор Джеймс Гелі, який працював в цій ділянці за президента Айзенгавера, Дейвід Кол і Семоел Розенман, які вже довгі роки виступали як посередники в спорах між працедавцями і робітниками. Досі від 1947-го року президенти 18 разів користали з закону Тефта - Гартлі. Президент Кеннеді рішив скористати з цього закону вперше, президент Гаррі Труман користувався ним 10 разів, а президент Айзенгавер 7 разів.

Тейлор найменований на військового дорадника Президента

Вашингтон. — Президент Кеннеді 25-го червня повідомив, що він покликав до активної служби емеритованого генерала Максвелла Д. Тейлора і найменував його на свого військового дорадника, який буде інформувати Президента і про стан розвідки. Номінація важна від 1-го липня ц. р. Покликання цього 4-зіркового генерала до активної служби свідчить про те, що Президент прикладає велику вагу до погроз Нікіти Хрущова в справі Берліну, яку совєтський диктатор хоче розв'язати однобічно до кінця цього року. Генерал Тейлор був в 1949 році першим американським комендантом Берліну. Першим завданням генерала Тейлора буде здати Президентові звіт про те, як представляється берлінська справа, бо ЗДА і їх союзники за всяку ціну хочуть зберегти свої права до цього міста. Урядовий титул генерала Тейлора буде: військовий представник Президента. Досі таких титулів не мали давніші військові дорадники президентів Ф. Д. Рузвелта і Гаррі С. Трумана.

Президент забороняє співробітникам Білого Дому вмішуватися до урядових аґенцій

Вашингтон. — Президент Кеннеді видав зарядження, щоб співробітники Білого Дому, в тому також і члени його кабінету, не вмішувалися до праці урядових аґенцій. Представник Білого Дому заявив, що це не є перша заборона Президента, бо він вже давніше не дозволяв своїм співробітникам вмішуватися до праці урядових аґенцій. Президент не любить зачасто скликати засідання свого кабінету. Досі він відбув лише 7 засідань свого кабінету. Він любить полагоджувати різні справи в розмовах із керівниками окремих департаментів. Його співробітник Мек-Джордж Бонді є зв'язковим між Президентом і державним департаментом та департаментом оборони враз із Центральною Розвідчою Аґенцією. Президент не хоче, щоб його співробітники використовували свої впливи та впливали на рішення федеральних аґенцій.

В АМЕРИЦІ

● **Останньої неділі** президент Джан Ф. Кеннеді був на Службі Божій у Міддельбурґу у Вірджінії разом із дружиною, і заявив, що він „почувається добре", але під час того, як інші присутні в церкві ставали на вколішки, то Президент сидів у лавці. Парох церкви о. Перейра виголосив проповідь, яка могла відноситися до президента. „Пан Біг знає про наші терпіння і зсилає їх на нас, знаючи, що ми з них видужаємо і ще ближче станемо коло Бога", — казав проповідник.

● **Японський прем'єр** Гаято Ікеда конферував із канадійським прем'єром Джаном Діфенбейкером і після того відлетів до Японії. Він по дорозі затримається на два дні в Гонолюлю на Гаваях, звідки відлетить до Токіо. Діфенбейкер сказав, що на першому місці стоїть справа скріплення єдности західнього світу з огляду на експанзію СССР.

● **Трирічна донька президента Керолін** має в Білому Домі маленьку менажерію: собаку породи тер'єр „Чарлі Чарлі", якого дістала від свого дідуся Джозефа Кеннеді; кота „Том Кіттена", який не дуже сподобав собі побут в Білому Домі; двох хом'ячків, яких подарував їй приятель її батьків, і які часто втікали, аж їх треба було примістити в окремій металевій клітці; вона має ще коло 100 золотих рибок і канарку, а недавно прислав їй Хрущов собачку, яка називається „Пушінка".

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОЮЗУ ВІДБУВ НАРАДИ, РОЗГЛЯНУВ І ВИРІШИВ РЯД АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Джерзі Сіті. — У понеділок, 26-го червня, тут у приміщеннях головної канцелярії Українського Народного Союзу відбулися перші повні наради Головного Екзекутивного Комітету цієї великої організації після його нового оформлення на останніх річних нарадах Головного Уряду, що наступило після смерти довголітнього головного предсідника сл. п. Дмитра Галичина. Понеділкові наради відкрив і ними проводив новообраний головний предсідник Йосип Лисогір і в них взяли участь усі члени Екзекутивного Комітету: новообраний заступник головного предсідника інж. Степан Куропась з Шикаґо, заступниця головного предсідника Анна Герман, головний секретар д-р Я. Падох та головний касир Роман Слободян, як також голова Контрольної Комісії д-р Володимир Ґалан і редактор „Свободи" А. Драган. Наради започаткував гол. предсідник Й. Лисогір, закликаючи приявних вставанням з місць та хвилиною мовчанки вшанувати померлу недавно в Шикаґо колишню заступницю гол. предсідника УНСоюзу бл. п. Марію Білик. Першими на порядку нарад були фінансово - інвестиційні справи, що їх реферував гол. касир Роман Слободян, інформуючи, що від останніх нарад дальших $254,125.00 інвестовано в бондах, а $143,000.00 в гіпотечних позиках. Розглянено ряд зголошених нових гіпотечних позичок на загальну суму $133,000.00. Організаційні проблеми реферував головний секретар д-р Ярослав Падох, звертаючи окрему увагу на дотеперішній перебіг передконвенційної організаційної кампаії та на її дальші можливості і вигляди. Із звіту та дебат виходило, що хоча дотеперішня кампанія виказує поважні успіхи, то в ній місцеві діячі і організатори ще далеко не використали всіх можливостей. Тому рішено, щоб уже з днем 1-го липня збільшити організаційні зусилля, зокрема включаючи в організаційну працю секретарів і членів управ усіх Відділів та делеґатів на попередню конвенцію УНСоюзу. Референт і дискутанти звертали увагу, що саме від успіхів у теперішній кампанії буде у великій мірі залежати вибір делеґатів на найближчу конвенцію, яка має відбутися в травні вже наступного 1962-го року в Ню Йорку, бо завжди так бувало, що Відділи вибирали на своїх конвенційних делеґатів тих, що мали найкращі успіхи в організації нових членів. Зокрема рішено продовжувати започатковане Окружним Комітетом Відділів УНСоюзу в Торонті організаційне змагання між Округами. Окружний Комітет в Торонті зобов'язався, як уже інформовано, здобути в цій кампанії щонайменше 500 нових членів та викликав на змагання всі інші Окружні Комітети Відділів УНСоюзу в ЗДА і Канаді. Екзекутива рішила вшанувати переможну в цих змаганнях округу передачею їй прапору УНСоюзу під час спеціяльної врочистости на найближчій конвенції. Найбільш успішні в цій кампанії організатори, секретарі Відділів та діячі будуть також окремо відзначені під час конвенції, що може мати рішальний вплив на їх евентуальний вибір до Головного Уряду. Бажанням і старанням Екзекутиви в теперішній організаційній кампанії буде добитись, щоб в наступних місяцях не було ані одного секретаря Відділу й ані одного делеґата на минулу конвенцію, який не зорганізував би кожного місяця бодай одного нового члена. Під час дебат над організаційними справами, Екзекутива розглянула ще зреферовану головним секретарем справу нової, вдосконаленої аплікації в члени, справу відбутого в половині червня на Союзівці вже другого з черги секретарсько-організаційного курсу та ряд інших актуальних проблем. Загальний перегляд стану і активности УНСоюзу в поодиноких ділянках подав у своєму звіті гол. предсідник Й. Лисогір. На порядку нарад була також справа найближчої конвенції УНСоюзу, що відбудеться в готелі Ню Йоркер в Ню Йорку в травні 1962 року. Окрему увагу приділено справі перевірки статуту та організації конвенції, хоча конкретні ці справи, зокрема передбачене статутом призначення комісій тощо, може відбутись тільки після того, як уже будуть вибрані і зголошені делеґати на конвенцію. Видавничі проблеми, Союзівка, вакаційний сезон, що там уже почався, справа нового приміщення УНСоюзу та цілий ряд інших актуальних проблем були на порядку цих нарад Головного Екзекутивного Комітету, що тривали цілий день.

$7,000 на пам'ятник Шевченкові з Шикаґо

Шикаґо, Ілл. — Шевченківський Комітет в Шикаґо вже зібрав на фонд будови пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні $7,000.00, інтенсивно продовжуючи збірку, щоб виконати свою збіркову квоту, призначену йому крайовим Шевченківським Комітетом в сумі $25,000.00. Із більших пожертв досі склали: П. Станислав Шаповал — $240,00, по $100.00: д-р Мирослав Сімінович, Тарас Шпікула, Іван і Анна Ковальчуки, д-р Петро Кулиняк та організації: Братство св. Стефана, Відд. УНСоюзу ч. 221, Окружний Комітет УРСоюзу, 22-ий Відділ Союзу Українок, Асоціяція Українсько - Американських Лікарів- - Ветеринарів і Кредитова Каса Федер. „Самопоміч". Українська Католицька Парохія св. Йосифа — пожертвувала $80.00, Відділ 176 УНСоюзу — Шикаґо-Боренсайд — $70.00. По $50.-00: П. Филип і Анна Васильовські, Микола Кін, Франціска Дахнівська, Ярослав Войнаровський, Микола Ботник та організації: Т-во ім. І. Франка 193-ий Відд. УРСоюзу, 36-ий Відділ Союзу Українок, Товариство „Самопоміч", Українсько - Американський Клюб Шикаґо. Крім цього була поважна кількість пожертв по 25 дол. і нижче. Поодинокі організації переводять систематичну збірку між своїми членами, висліди якої наразі такі: Збірка Визвольного Фронту (8-ий Відд. ООЧСУ) — $656.00, Укр. Робіт. Союз — $330.00, Українська Гетьманська Організація — $200.00. Поодинокі Відділи Укр. Народ. Союзу і Укр. Народної Помочі ведуть інтенсивну збірку між своїм членством. З Шевченківської Академії, що відбулася 26 березня ц. р. в Оркестра Голл, переслано до центр. Комітету Пам'ятника Шевченкові в Ню Йорку $3,000.00. Шевченківський Комітет висилає тепер до громадянства Шикаґо і околиці листи зі закликом до пожертв і до співпраці у збірці на поверх 5.000 адрес. В рямцях Шевченківського Року підготовляється виїзд з Шикаґа на Здвиг з нагоди відкриття пам'ятника Шевченкові в Вінніпеґу, Канада, в днях 8 і 9 липня ц. р. Поважна група учасників з-поміж старшого громадянства і молоді в числі поверх 100 виїздить до Вінніпеґу залізницею 7-го липня. Вони візьмуть організовану участь у маніфестаційному поході вулицями Вінніпеґу до пам'ятника Шевченка. Організацією групового виїзду займається Ліґа А. У. П.

У Венесуелі не вдалася спроба військової революції — ворохобники піддалися

Каракас, Венесуеля. — У Республіці Венесуелі над Карібським морем здавлено в минулий понеділок 26-го червня спробу військової революції. Ворохобники силою 250 вояків в Барсельоні, столиці одної провінції, захопили місцеву радіостанцію й інші державні будинки і арештували губернатора провінції. У проводі бунту стояли майор Рубен Массо Пордоно і капітан Люіс Альберто Вівас Рамірез, які, бувши в опозиції до теперішнього президента Ромульо Бетанкура, виступили з війська й втекли за кордон і кілька днів тому потайки вернулись. Цей бунт у Барсельоні був заплянований одночасно з подібним бунтом у порті Ля Ґвайра за 6 миль від столиці Венесуелі Каракасу. Однак в обох випадках бунтарям не вдалося не то поширити бунту, а зберегти захоплену місцеву владу. Загрожені ультиматумом, що вірна президентові Бетанкурові фльота й летунство бомбардуватимуть ворохобників — вони піддалися. Обох названих провідників бунту арештовано. Вся ворохобня тривала несповна 5 годин. Венесуельські власті оскаржують знову Домініканську Республіку, що вона затіяла цю змову. Режим президента Бетанкура, який спирається на провідну партію Демократична Акція, є палко поборюваний скрайньою правицею і комуністами. Минулого листопада й грудня арештовано у Венесуелі коло 700 осіб. Спроба революти відбулась в квітні минулого року. За участь домініканських чинників у спробі атентату на президента Бетанкура засуджено Домініканську Республіку. У понеділковій революті згинуло 13 осіб, а 11 було поранених.

Комуністичний Китай знову торпедує Женевську конференцію про Ляос

Женева. — Комуно - китайський міністер закордонних справ маршал Чен-І виступив в минулий понеділок на Женевській конференції про Ляос з великою і напастливою промовою, в якій рішуче відкинув проєкт Франції, доповнений З'єдиненими Державами, щодо прав і обов'язків Міжнародної Контрольної Комісії на терені Ляосу задля заґарантування тій країні дійсної незалежности і невтральности. Китайський комуніст твердив, що Франція і Америка хочуть створити в Ляосі „державу в державі" та спутати „свободу" ляоського народу. Він признав, щоб та Комісія перевірила відкликання з Ляосу американських військових дорадників і військовиків з Сіяму, Південного В'єтнаму та національного Китаю, які ніби там знаходяться, зате промовчав 1,000 північно-в'єтнамських вояків і регулярні частини південно-в'єтнамської армії, які підтримують ляоських комуністів. За заявою речника американської делеґації, становище комуністичного Китаю виявляє ясно тенденцію комуністів: недопустити, щоб з Ляосу забралися геть чужинецькі комуністичні війська та змагати далі до опанування комуністами цілого Ляосу. Ляоські князі Суванна Фума і прем'єр Бун Ум відїхали з Женеви — один до Камбоджі, другий до Ляосу, де вони ніби мають продовжувати заходи для створення коаліційного уряду. Внаслідку заяви комуністичного Китаю — Женевська конференція про Ляос опинилась у сліпій вулиці, бо Захід рішуче вимагає контролі над рухами комуністичних військ і підривників.

ЗДА пропонують збільшення конференції роззброєння до 20-х учасників

Вашингтон. — З'єдинені Держави пред'явили нову пропозицію щодо складу найближчої конференції про міжнародне роззброєння, яка то має початись 31 липня ц. р. у Женеві. Остання конференція, яку большевики — той сам Валеріян Зорін, що тепер переговорює у Варшаві про підготову до конференції — зірвали 27 червня минулого року у Женеві, складалась із 5-х західніх і 5-х комуністичних країн. Після того большевики зажадали, щоб до того складу додати ще 5 невтральних країн. Однак Совєти так підібрали тих „невтральних", що насправді за конференційним столом майоризували б Захід. Тому ЗДА відкинули ту вимогу і запропонували, щоб додати не 5 а 10 нових учасників: по трьох з Африки і Південної Америки та 4-х з Азії. Західні країни здають собі справу, що чим більше учасників конференції про таку складну справу, як міжнародне роззброєння, тим менші шанси ділових і успішних нарад і тому вони від самого початку стояли за якнайменше число учасників. Зате Москва, яка завжди дивилась на конференції про роззброєння виключно як на засіб пропаґанди, пропонували були, щоб ціла 99-членна Генеральна Асамблея ОН перетворилась в конференцію роззброєння.

Дир. Йосип Гірняк і оперовий співак Теодор Терен своїми виступами в суботу, 1-го липня, започаткують сезон культурних імпрез на Союзівці

Союзівка, Керґонксон. — Сеньйор українського театрального мистецтва, директор Українського Театру Йосип Гірняк, і відомий з українських і европейських сцен оперовий співак Теодор Терен виступлять в найближчу суботу, 1-го липня, на Союзівці, започатковуючи новий сезон культурних імпрез на цій відпочинково - виховній оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах біля містечка Керґонксон в стейті Ню Йорк. Теодор Терен, який перед двома роками відбув довше турне по Европі і в своїх виступах м. ін. співав ролю Севільського Цирульника в Міляно в Італії, дасть концерт „пісень місячної ночі", виконуючи ряд композицій та народних пісень, а дир. Гірняк виступить в неґрівняній ролі „Гриця Зозулі". Співакові акомпаніюватиме на фортепіяні, молода, надійна піяністка Марія Цісик. Концерт відбудеться традиційно під вільним небом біля клюбу Веселка над басейном після вечері о год. 9-ій ввечері. Після концерту забава при звуках оркестри „Амор".

Теодор Терен

НА СЕРЕДНЬОМУ СХОДІ — КРИЗА ДОВКОЛА СПРАВИ КУВАЙТУ

Багдад. — На Середньому Сході несподівано вибухла криза довкола маленької країни Кувайту, величиною 5.800 кв. миль, яка проте важлива з уваги на своє положення над Перською затокою і багаті зложжя нафти, які дали в 1959 р. 68 млн. тонн ропи. Несподівано прем'єр Іраку Абдул Карім Кассім заявив в минулу неділю 25 червня ц. р., що Ірак не визнає проголошеної тиждень тому суверенности маленького князівства Кувайту над Перською затокою, вважаючи Кувайт за частину етнічної території Іраку. Кассім заповів призначення теперішнього шейха Абдулли аль-Салім аль-Сабаха губернатором Іраку з гострою забороною визнавати будь-чиї закордонні претенсії до тієї країни. Кассім заявив, що договір з 1899 року, на основі якого Англія виконувала над Кувайтом „протекторат" — був сфальшований і тому неважний та що новий договір між Кувайтом і Англією був підписаний кувайтськими „зрадниками" тому й він також не має обов'язуючої сили. За тим новим договором, Англія визнала самостійність Кувайту та зобов'язалась поспішити Кувайтові з допомогою, якщо він цього захоче.

Однак названий вгорі правитель Кувайту, шейх Абдуллах аль Салім рішуче відкинув претенсії Іраку та заявив, що Кувайт — суверенна країна, яка буде боротись проти всяких чужих зазіхань. Кувайський шейх покликався на міжнародне визнання самостійности Кувайту і висловив надію, що всі сусідні арабські країни залишаться її приятелем. Велика юрба кувайтських арабів зробила овацію шейхові та демонструвала в його честь. Водночас старшини іракської армії деклярували свою льояльність генералові Кассімові. Однак закордонні дипломати на Середньому Сході, зокрема тамошні арабські лідери, не думають, що з приводу Кувайту прийде до воєнного конфлікту, який втягнув би у ту війну Англію. Сам Кувайт не має новітньо зорганізованого й озброєноого війська якого є 3.000 осіб, а, напр., все його летунство складається з 12 старих літаків, з яких 4 — гелікоптери. Зате Ірак має 60.000 війська озброєного новою совєтською зброєю, з совєтськими танками і літаками типу МІГ. Зате Кувайт має двосторонню військову умову з Англією, яка зобов'язалась боронити Кувайт, якщо він цього захоче. У зв'язку з заявою іракського прем'єра англійське військо і фльота відкликали плянований від'їзд з Кувайту. Арабські політики гадають, що заява Кассіма — це тактичний маневр, щоб перешкодити президентові З'єдиненої Арабської Республіки зайняти Кувайт і радше допустити туди прозахідню Арабію. Експлуатацією і експортом кувайської нафти зайняті англо-американські компанії, але власником її є шейх, маєток якого обраховують на круглo 1 більйон дол. Шейх фінансує своїми грішми школи, шпиталі і т. д.

Айхман порівнює себе до Понтія Пилата, що вмив руки, видавши Христа

Єрусалим. — У п'ятому дні зізнань Адольфа Айхмана, оскарженого в убивстві 6-х мільйонів жидів за другої світової війни, він викликав загальне порушення на залі розправи описом історичного засідання, що відбулось 20-го січня 1942 року в Ваннзее під Берліном скликаного Гітлером. На тому зібранні всіх нацистських нотаблів, шеф Гестапа Райнгард Гайдріх подав до відома, що „фюрер" вирішив перевести „остаточну розв'язку жидівської проблеми". Гайріх не сказав виразно, що ця „остаточна розв'язка" рівнялась фізичному винищенню всіх жидів на території, що нею правили німці, але всі — твердив Айхман — негайно це зрозуміли. Приявні „ентузіястично" привітали заяву Гайдріха, проте він сам — з тим рішенням не погоджувався. Проте він не мав змоги йому перешкодити і мусів підпорядкуватися. Тут він заявив, що почував себе, як Понтій Пилат, що видав Ісуса Христа жидівським фанатикам, не маючи сили протиставитись їм. Проте — казав Айхман — він відчував деяку „потіху" у факті, що не всі приявні виявляли однаковий „ентузіязм" і займали очевидячки критично - опозиційне становище, хоч його одверто не виявили. Айхман назвав віцеміністра внутрішніх справ Франца Штукарта, генерального губернатора окупованої Польщі Ганса Франка і державного секретаря Йосифа Бюлера. Айхман ніби сподівався, що у ході „остаточного розв'язування" жидівської проблеми ті нацистські достойники будуть виявляти опозицію. До речі — всі названі Айхманом нацисти — вже не живуть: Ганса Франка повісили, як воєнного злочинця за засудом у Нюрнберзькому процесі, Йосифа Бюлера розстріляли поляки після засудження його у Варшаві, а Франц Штукарт, відсидівши кілька років у в'язниці, вийшов на волю в 1949 році і швидко потім помер. Айхман ще раз рішуче заперечив, наче б він хотів фізичного винищення жидів і знову твердив, що він старався рятувати жидів різними способами, головно приспішеною еміґрацією поза Німеччину.

У СВІТІ

● **У Лондоні померла** на 61-му році життя колишня югославська королева Марія, донька румунського короля Фердинанда й королеви Марії. Її чоловіка, короля Олександра, вбили у 1934 році в терористичному замаху під час візити у Франції. Її брат, румунський король Карло, помер на вигнанні в 1953 році у Лондоні. Її найстарший син Петро втратив югославський престол після останньої світової війни. Королева Марія була талановитою піяністкою і скульпторкою.

● **Адольф Айхман** боронився на своєму судовому процесі в Єрусалимі під кінець минулого тижня м. і. відкликом до свого колишнього пляну, щоб жидів в Німеччині переселити на Мадаґаскар і там створити їм національний осідок. Він твердив, що докладно студіював умовини життя на Мадаґаскарі і що той проєкт виготовив, маючи на увазі добро жидів. Твердив також, що він виступав проти проєкту позбавлення жидів німецького громадянства, головно тому, що передбачав труднощі для еміґрування жидів, як бездержавних.

● **На Тайвані** (Формозі) випущено новий банкнот Республіки Китаю (Чіянг Кай-шека): на 100 „юанів". Дотепер найбільшим банкнотом було 10 юанів. Юан має вартість 2.5 центів. Щоб заплатити місячне комірне, громадянин вільного Китаю мусить мати при собі приблизно 1 фунт паперових грошей. Американські представники в Тайпеї, столиці країни, звернули увагу заприязненому з Америкою урядові, щоб він обережнішу господарську політику, бо країні грозить знову інфляція.

● **У Франції** суд звільнив двох бретонських селян, які були провідниками „бунту" селян, які 8 червня ц. р., серед демонстрацій проти уряду з приводу низьких цін на хліборобські продукти, головно картоплю, захопили владу в містечку Морле. Бретонські селяни почали прославляти тих своїх провідників, як національних героїв і мучеників і тому французькі власті рішили не розпалювати пристрастей гострим судовим присудом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Пусті слова про роззброєння

Минулого тижня розпочались у Вашингтоні підготовчі розмови між представниками ЗДА і СССР про конференцію в справі міжнародного роззброєння, яка — за домовленням між Адлесм Стівенсоном і Андреєм Громиком в кулуарах останньої сесії Об'єднаних Націй — має початися 31-го липня ц. р. у Женеві. Джан МекКлой, дорадник Президента у справах роззброєння, і Валеріян Зорін, амбасадор СССР в Об'єднаних Націях, мають вирішити цілу низку питань формального характеру, що їх залишено відкритими у згаданій вгорі засадничій домові щодо нової конференції. До цих формальних питань належить склад тієї нової конференції, її денний порядок, час тривання і т. ін. За газетними вістками, Валеріян Зорін натякнув, що він хоче говорити й про суть проблеми роззброєння, себто використати вже ці вашингтонські розмови для пропаганди, з чого американська сторона здає собі справу й тому на такий гачок не дає себе зловити.

Проте, це річ неважна, на якому терені буде вестися роззброєнева пропаганда, чи вона почнеться на місяць скоріше чи пізніше і скільки держав вишле своїх репрезентантів, щоб вислухували ту пропаганду безпосередньо в конференційній залі. Найголовніше те, що взагалі проблема міжнародного роззброєння зійшла вже цілком до рівня пропагандивного засобу. У 1946-му році, безпосередньо після закінчення останньої світової війни, коли почалися в Об'єднаних Націях перші розмови про міжнародне роззброєння, то, може, дехто брав їх поважно. Адже все одно З'єдинені Держави й Англія провели були загальну демобілізацію, наставившись на тривкий мир. Однак, використання саме цього моменту Москвою для фактичної окупації Східньої і Середньої Европи примусило Захід до посиленого зброєння. Тим паче трудно говорити про нього в цьому, 1961-му році, коли Совєтський Союз, всупереч усім пустим словам про мир, розпалив партизанську війну в Ляосі, спаралізував 32-місячні переговори про припинення атомових дослідів і загострив знову міжнародну атмосферу новими погрозами на адресу Західньої Німеччини й Берліну. Коли у світовій пресі повно голосів на тему можливости, що Берлін стане „новим Сараєвом" чи „новим Ґданськом", себто може бути безпосередньою причиною для вибуху нової світової війни, то ніхто в цій ситуації не буде роззброюватись.

Не може бути поважної мови про міжнародне роззброєння в атмосфері взаємонедовір'я та взаємної підозри. Хрущов не припиняє своїх інвектив на адресу „правлячих агресивних кіл" у західніх країнах, зокрема раз-у-раз лає західньонімецьких „мілітаристів" і американських „акул воєнного промислу", які ніби керують американською закордонною політикою. Знову ж Захід свідомий дійсних тенденцій і політичних цілей Совєтського Союзу, а войовнича промова Хрущова в генеральській уніформі з минулого четверга в Кремлі з нагоди 20-річчя вибуху німецько - большевицької війни була тільки потвердженням, що в Совєтському Союзі править тепер така сама диктаторська кліка фанатичних маніяків, як за живучої ще ґенерації правила подібна кліка в Німеччині. Що ж може більше загрожувати мирові, як не існування на чолі диктаторсько - поліційної держави гурту людей, опанованих манією, що вони мусять заволодіти цілим світом.

Ясно, що в такій ситуації проєкт Хрущова, представлений восени 1959-го року в Генеральній Асамблеї про „генеральне і тотальне роззброєння" — це пусті слова. Сьогодні СССР не має ніякої іншої пропозиції про роззброєння, як знову тільки „генеральне й тотальне" роззброєння. Коли большевики фактично, хоч ще не формально, розбили конференцію в справі припинення атомових дослідів не погодившись на міжнародно - контрольну інспекцію, то тим паче не погодяться й на тінь міжнародної контролі, без якої неможливе роззброювання. Тому всі ці теперішні нові розмови про роззброєння — лише витрата часу, грошей і енергії, без жадної користи для людства.

Реформа навчальних програм

Кінець шкільного року пригадав американським виховникам важливу справу реформи шкільних програм, які мають бути достосовані до вимог часу, беручи під увагу той поступ, що стався в різних наукових ділянках в останніх роках.

Цією справою цікавилися американські виховники зараз після закінчення другої світової війни. Але пекучою стала вона аж після того, як в 1957-му році вдалося большевикам випустити в космічні простори першого „Спутніка". Тоді зорганізовано різні комісії, які, докладно вивчивши програми публічних початкових і середніх шкіл (гайскулів), прийшли до переконання, що ці програми дозволяють випускникам середніх шкіл залишати школи без потрібної підготови для успішних студій в академічних школах.

У попередніх роках фахівці від окремих предметів опрацьовували для них програми. Та цього року зайшла потреба узгіднити зміни в окремих предметах із становища цілости школи. Це зроблено на окремому семінарі, що його провело у Вашингтоні Американське Виховне Товариство в першій половині цього місяця.

На цьому семінарі виступали педагоги, які викладають окремі предмети в середніх школах. Специяліст - фізик підкреслив, що навчання фізики малощо змінилося в середній школі, хоч сама фізика протягом останніх 50-ох років більше змінилася, як за попередніх 2.000 років. Те саме відноситься й до політичних наук та соціології.

У висліді цих нарад рішено ввести в навчання окремих предметів різні зміни, залишаючи саму шкільну структуру без основних змін.

Загально вважають математику за „мову науки". Окрема Математична комісія почала працювати в 1955-му році, вводячи зміни щодо обсягу навчання цієї дисципліни і ступнево випробовуючи їх у школах. Модерну математику почали комбінувати з традиційною. При цьому виявилось, що в першу чергу треба перевишколити вчителів, бо без цього неможливою є ніяка успішна реформа.

Комітет в справах навчання фізики працював під проводом професора Массачусетського Технологічного Інституту д-ра Джерролда Захаріяса. Опрацьовано двоступневу програму навчання фізики: на першому ступні учень має набути загальні відомості з цього предмету, а після того в середній школі повинен частинно запізнатися з модерними фізичними концепціями, які досі були предметом навчання в академічних школах. Тепер вже 1.000 учителів навчають фізики в середніх школах за такою програмою.

Так само і з навчанням біології, справою якої займалася окрема комісія з рамени Американського Біологічного Інституту. В Комісії працювали професори академічних шкіл і вчителі середніх шкіл. Тимчасові програми випробували 120 учителів на 14.000 учнів. Висліди обговорюватимуть влітї ц. р., а нова програма з фізики має бути готова найближчого року.

Хемії навчали з нового пробного підручника в 24-ох середніх школах. Цього року, згідно з цією програмою, мають вчити цього предмету також в дальших 100 школах, і аж тоді мають скласти нову програму.

Виховники турбуються і станом навчання англійської мови, бо професори академічних шкіл нарікають на те, що випускники середніх шкіл не набувають потрібного знання з цієї ділянки, яка є основою всього навчання.

В загальних програмах звертають увагу на те, щоб усі учні більше вивчали чужі мови. Донедавна в американських школах занедбувано навчання чужих мов. Після другої світової війни виявилося, що, якщо Америка хоче бути дійсним провідником вільного світу в боротьбі проти міжнародного комунізму, то у ЗДА мусить бути достатнє число людей, які знають чужі мови.

Як бачимо, реформу цю переводять дуже обережно.

Ю. Степовий

ГОПАК-ЛЕЗҐІНКА-ЧА-ЧА-ЧА

Ще задовго перед віденською зустріччю Кеннеді - Хрущов совєтська пропаґанда намагалася представити цю зустріч як уклін Заходу перед „всесильною" Москвою. Совєтська преса при кожній нагоді натякала, що ініціятива зустрічі вийшла від Вашингтону, а не від Москви. Ба навіть більше, деякі поцейбічні газети висловлювали здогади, що в листі Кеннеді до Хрущова, який ще кілька місяців тому був вручений совєтському диктаторові в Новосибірську американським амбасадором, запропоновано відбути таку зустріч. Тяжко сказати, як воно було насправді, але факт залишається фактом, що американська преса таких здогадів не заперечила.

Отож, у совєтського читача склалося переконання, що відбута зустріч була заініційована Вашингтоном, а не Москвою, а це для совєтської пропаґанди великий атут. Дивіться, які ми сильні, кажуть московські аґітатори, така велика потуга, як Америка, проситься у нашого Нікіти Серґеєвича! А подруге: така зустріч відбулася не в Женеві й не в Парижі, а майже на кордоні московської імперії, у Відні, і це теж колосальний виграш для московських аґітаторів.

На потвердження того, що Захід, мовляв, уклоняється перед Москвою, совєтська „Правда" в ч. 150 з 30го травня заявила, що президент Кеннеді перед виїздом до Відня у своїй промові сказав: „Отже, я іду до Европи не для того, щоб вирішувати наші проблеми, а для того, щоб постаратися зрозуміти умови, які визначають нашу долю".

Ось до чого схиляють свого читача совєтські фахівці від пропаґанди: Західний світ уже погодився з тим, що Москва визначає його долю, а тепер, мовляв, президент Америки намагається лиш зрозуміти Москву, зрозуміти ті умови, що „визначають" долю західнього світу.

Совєтська пропаґанда заливає цілий світ своєю отрутою, і сірому читачеві тяжко зробити висновок, хто ж і кому диктує в світі, і тому зрозуміло, чому Москва виграє в холодній війні, чому вона так розпинається за коекзистенцію.

А тепер повертаємося до заголовку нашої статті: Як передає американський кореспондент „Ню Йорк Таймсу" з Москви, 7-го червня ц. р., в індонезійській амбасаді відбулося пишне прийняття з нагоди 60-ліття президента Індонезії Сукарна. На прийнятті були найвищі совєтські достойники, включно з Хрущовим. Коли оркестра грала і гості веселилися, Хрущов підійшов до Мікояна й Брежньова і наказав їм танцювати „лезґінку". Обидва комуністичні вельможі, хоч уже й не „першої молодости", блискавично кинулися в ексцентричний кавказький танок. Голова Верховного Совєту СССР виконував ролю жінки і вимахував над головою білою хустинкою, а заступник прем'єра ґальопом літав навколо своєї „дами".

Присутні били в долоні і несамовито вигукували „браво", а сам винуватець урочистости, Сукарно, так був усім тим захоплений, що наказав оркестрі заграти „Ча-ча-ча" і, чемно уклонившись „першій совєтській леді" Ніні Хрущовій, запросив її до танцю. Нікіта схопив маршальську булаву Сукарна і почав дириґувати оркестрою, а потім тією ж булавою заходився лупити по барабану.

Але на тому прийняття не скінчилося. Московський „бос", — як пише кореспондент „Ню Йорк Таймсу" — не зважаючи на свою досить солідну комплекцію і вже не молодий вік, пустився навприсядки.

Невтралістичний прем'єр Ляосу, принц Суванна Фума, який теж був присутній на тому видовищі, щоправда, не танцював, але енерґійно ляскав у долоні і задоволено усміхався, а його почет просто ревів від захоплення.

Про цю московську імпрезу в поцейбічній пресі зауважено: „Нічого нового, звичайне азійське дикунство!" Але ніхто не постарався зрозуміти логіку отієї московської акробатики і пов'язати її з віденською зустріччю. А логіка виглядає так: московський диктатор на тому прийнятті хотів показати, і показав, що таки він виграв на останній зустрічі. Він продемонстрував перед чужоземцями свій веселий настрій, як вислід свого успіху в столиці Австрії. Він ще раз підкреслив свою і своїх посіпак „простоту" і „народність", що є несумісними з західньоевропейським „гнилим" етикетом.

Президент Кеннеді, як це стверджують кореспонденти, прибув до Вашингтону після зустрічі у Відні похмурий. Він вважає, що збільшення видатків на оборону ЗДА, скріплення мілітарних сил — єдиний засіб знеохотити московського диктатора до нерозважних кроків, що можуть привести до ґльобальної катастрофи. Натомість Хрущов не тільки не зажурений, а навіть танцює навприсядки, дириґує булавою індонезійського президента і вибиває нею на барабані.

Чи зрозуміє Захід зв'язок між кавказьким національним танком, що його виконував Хрущов у Москві і зустріччю репрезентантів двох світів у Відні, від постави яких залежить бути чи не бути нашій плянеті?

Сенат прийняв проєкт про поліпшення соціяльного забезпечення

Вашингтон. — 26-го червня Сенат голосами всіх присутніх сенаторів (90:0) прийняв законопроєкт про поліпшення соціяльного забезпечення, з чого скористає коло 4,420,000 осіб, котрі осягнули вік, в якому можна діставати старечі пенсії. В квітні ц. р., подібний законопроєкт прийняла Палата Репрезентантів, і тепер спільна конференція, складена з конґресменів і сенаторів, узгіднить різниці між обидвома законопроєктами, після чого новий закон підпише Президент. Новий проєкт має такі головніші проєкти: 1. Емерит зможе доробити собі річно $1,800, не тратячи пенсії соціяльного забезпечення. 2. Найнижчі пенсії, які тепер виносили $33 місячно, збільшено до $40 місячно. 3. Чоловіки матимуть право, подібно як це мають жінки, переходити на емеритуру після закінчення 62-го року життя. 4. Збільшено пенсії вдовам, вдівцям і батькам майже 10 відсотків теперішньої ставки, яка виносила 75% пенсії робітника, а тепер виноситиме 82.5%. Одночасно ухвалено збільшити вплати від працедавців і робітників до соціяльного забезпечення. Починаючи від січня 1962-го року ставки до соціяльного забезпечення будуть збільшені на одну восьму одного відсотка, а від самозатруднених на три шістнацятих.

ВІЙСЬКОВА СИЛА І ЦИВІЛЬНА КОНТРОЛЯ

Наприкінці березня ц. р. президент Кеннеді передав Конґресові спеціяльний проєкт і бюджет оборони. На особливу увагу в цьому проєкті заслуговує один аспект Президента. Це — його твердження, що збройні сили Америки мусять підлягати найпильнішій цивільній контролі та команді, як під час війни, так і в мирний час.

Ця концепція, поновно підкреслена Президентом, глибоко закоренилась в американській політичній традиції. Автори Конституції, базуючись на історичній практиці, розуміли, що зорганізовані збройні сили становлять потугу, з якою треба рахуватись. Вони оцінювали військо, як потенціяльний засіб тиранії, який може загрожувати свободі та правам громадян. Тому обмірковували вони способи контролі потенціяльного військового чинника, щоб уникнути можливих зловживань.

За один із способів обмежити цю потугу було рішення вибирати на становище керівників військових сил загальновідомих і вартих довір'я осіб. Тому Джордж Вашингтон, перший президент Республіки, був одночасно і найвидатнішим вояком того часу, і також взірцевим громадянином. Так започатковано традицію, яка існує в З'єдинених Державах і досі.

Більш специфічною була пропозиція перевіряти мілітарну силу цивільною контролею. Творці Конституції радили, щоб обраний Президент був одночасно і головним командувачем збройних сил. Крім того, право проголошення війни було надане тільки Конґресові З'єдинених Держав.

Загальне побоювання перед потенціяльною тиранією відбилоея також в обмеженні коштів на утримання збройних сил. Тому автори Конституції зарядили, щоб асиґнування на військо призначувано на час не довший, як два роки. Правила керівництва військовими силами мав опрацьовувати Конґрес і також лише він мав право збирати податки на оборону.

Таким способом автори Конституції устійнили принципи цивільної контролі над військом.

Проєкт і бюджет президента Кеннеді на оборону також віддзеркалює ці принципи. Підставові рішення, сказав Президент, наприклад про участь Америки в якомусь збройному конфлікті або її реакція на якусь зовнішню загрозу, мають бути винесені цивільними чинниками, а не генералами. Це, зазначив він, включатиме всі стратеґічні й тактичні рішення, як уживання атомової зброї або поширення малої війни у велику.

Отже, наскільки це стосується виконавчої влади федерального уряду, цивільний Президент залишається остаточним арбітром і авторитетом у цих справах. „Я, — сказав Кеннеді, — не перекладаю ні на кого іншого відповідальности за рішення, покладені на мене Конституцією".

Американська Рада

Іванна Савицька

СВІТЛА І ТІНІ В ПРОБЛЕМАТИЦІ ДИТЯЧОЇ КНИЖКИ

Питання дитячої книжки пекуче, головно в цьому ювілейному Шевченківському році, і, здається, найкращі архітекти - мистці і найімпозантніші пам'ятники не звеличать Шевченка так гідно й так доцільно, як добрі нові дитячі твори, активне видавництво і рухлива кольпортерська мережа вартісних книжок для дітей і молоді.

Чи маємо моральне право величати Шевченка пам'ятником, рівночасно занедбуючи рідне друковане слово, те слово, яке проповідував і за яке страждав Великий Пророк?

Товариств і організацій у нас доволі, а що зробили їхні культурно - освітні і виховні референтури в ділянці дитячої книжки?

Шкіл Українознавства та Рідних Шкіл у нас багато, а чи всі пропаґують лектуру, необхідну у вивченні рідної мови, історії, літератури?

І дитячих садочків у нас не бракує, а скільки їхніх виховниць слідкує за новими книжковими появами?

Скільки молодечих бібліотек доповнюють свої збірки нововиданими творами, заохочуючи дітей не тільки позичати, а й купувати те, що особливо їм подобається?

Отак, розстилається перед нами тінь, густа, мрячна заслона, на тлі якої величавий пам'ятник Шевченка здвигнений патріотичним суспільством, стоятиме насправді як гіркий докір для тих, що не зрозуміли суті і значення ідеї, за яку карався Великий Кобзар.

І коли б могли промовити до нас його ґранітні уста, вони б з певністю сказали: — Рятуйте дітей! Видавайте книжки, заставляйте дітей читати і шанувати своє, допоможіть рідному слову дістатися до кожної української хати, будуйте мені живий пам'ятник, гідний мого імени!

Бо й справді, занедбати наших найменших, оту наймолодшу вітку, яка має пустити здорові, свіжі парості і згодом розростися в міцне дерево, це не тільки нерозважно, але дуже, дуже загрозливо.

Не одно велике діло і не одна ідея проводилась чи проводиться на наших очах спільними зусиллями, голосною пропаґандою в пресі, ударною лавою збірщиків.

Одна тільки дитяча книжка - сирота розпучливо чекає на зрозуміння, чекає на поміч, здана на малий круг ентузіястів, горстку людей доброї волі, які промощують книжці шлях до дітей, купують, піддержують, сприяють, заохочують до писання нових творів.

Їхні імена тим цінніші, що не голосні, не ославлені прилюдними подяками, це ті світельця, що просвічують у темряві, правдиві, незнищенні цеглини на вічний пам'ятник Шевченкові.

З совєтської преси

„ХТО Ж — НА ВАШУ ДУМКУ ПАРАЗИТ?"

„Учитель у нас в пошані й любові, про нього дбають всі, кому належиться, але в окремих випадках..."

Ось про ці „окремі випадки" й пише редакторка відділу газети „Радянська Освіта", що виходить у Києві:

„До нас приходить багато листів, в тому числі й від учителів. І з прикрістю переконуєшся, що не всюди ще до людини благородної професії — до вчителя ставляться так, як треба. Ось, наприклад, лист учителя Луценка з с. Лобне, Рівенської області. Батько двох дітей, він затурбований своїм житловим становищем. В їхньому селі для вчителів домів нема, а влаштуватися десь на кватиру з двома дітьми неможливо. Спробував він постаратися про допомогу на будову власної хати, але підтримки нізвідки не одержав... Занепокоєні і вчителі Кудревської 8-річної школи Сосницького району Чернігівської области Кравченко, Шкребій, Карпенко та інші. Господарі мешкань, заорендованих для них школою, попередили своїх мешканців про виселення... Приходять до нас і зовсім дивні листи, — пише Ірина Бабич. — Ось що пише з доручення колективу педагогів учитель с. Новокиївка Дніпропетровської области Толюпа: „Просимо вияснити нам положення щодо відпусток. Відпустка нам потрібна і для відпочинку, і для підготови до нового навчального року. Так от, чи правильно робить управа нашого колгоспу, категорично пропонуючи закріпити за кожним учителем по 1 - 1.5 гектара кукурудзи до повної обробки?"... В цьому відношенні ще далі пішли керівники колгоспу „Молода Ґвардія" з Новобузького району, Миколаївської области. Вони видрукували повістку із закликом брати участь у вирощуванні кукурудзи. Багато дечого сказано там правильно, а потім повідомляється, що „ви (залишено місце на прізвище) закріпляєтесь за такою то колгоспною бриґадою". А в кінці повістки сказано: „В нашій совєтській сім'ї немає місця дармоїдам і паразитам. Нехай горить земля під ногами дармоїдів!" І все це вручено... учителям сільської школи. Дозвольте, товариші, хто ж, на вашу думку, дармоїд і паразит? Учитель?"

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ „ПАМ'ЯТОК ПРО УКРАЇНЦІВ В САРАЄВІ"

До списка українців, похованих в Боснії, згадаю про могилу мого батька Юліяна Сосенка, сина о. Івана. Він був декілька літ адвокатським конціпієнтом у д-ра Окуневського в Городенці. Згодом виїхав він до Боснії і був суддею в місті Баналюці. Одружений з Оленою, дочкою о. Юліяна Яросевича, мати якої Клементина по смерті чоловіка виїхала до Боснії, до брата Фльоріяна Ґрабяновського, президента суду в Тузлі. З оповідань моєї бл. пам'яті матері знаю, що був великим українським патріотом. Мою маму навчив говорити по-українському, хоч мати, бувши полькою, не була цьому рада.

Ярослава Острукова

Лев Яцкевич

ПОДОРОЖ ПО ЗОЛОТЕ РУНО

(3)

Почалися змагання; на воротах „скатів" грає добрий воротар серб Сипович, на обороні серб Бусик та ірляндець МекФарлянд, на штопері Данельсон, на помочі Радкліфтакерпс. Дуже небезпечний чільник нападу Радульський провадить дуже скорі комбінації з лучником Цергузеном та Каратасом, що з своєї черги перекидає м'яч на крило до Захара, що майже майже без труду переходить через Рага, загрожуючи раз-у-раз нашим воротам.

Наша поміч та оборона заграли цим разом нижче свого рівня, даючи змогу Радульському та Цергузенові „проходити" через них без великого труду. Твердий та витривалий змагун, яким є, безперечно, Евген Кравець, що десять хвилин падав на землю. Віней давав себе теж „робити", а Пеґорер вмів відібрати м'яч, але не завжди вмів його правильно заадресувати.

В нападі не видно було зовсім ні Кампа, ні Ноги. Один Ніс та Станкович комбінували зі собою та робили спроби пробоїв. Нога разив своєю повільністю, браком старту до м'яча та непоправним дриблюванням з одної сторони площі на другу. Це змушує менаджера Корженьовського переорганізувати напад.

Гра назагал іде без тієї амбіції та снаги, що її хотілося б бачити на фінальних змаганнях. Єдиним виїмком є Длуґош, що не зважаючи на свої технічні недоліки, використовує подачу Носа та стріляє головою перші ворота для „Тризуба". Півгодини пізніше вирівнює Цергузен з пробою. Перша половина при висліді 1:1 належала більше до „скатів". Друга половина до „Тризуба". І знову — Длуґош стріляє ворота в 8-ій хвилині гри. Ніс двічі перебивається через чужу оборону, але, замість стріляти самому, подає м'яча на позицію, на якій не було нашого змагуна. Третій його прорив з подачі Станковича відбивається від поперечки.

Ці три змарновані позиції дали б „Тризубові" потрібну перевагу й могли б зломати противника, що замість цього двоїв себе та троїв, щоб за всяку ціну вирівняти. Суддя Бретджес з Сан Франсіска впродовж цілих змагань шукав нагоди для карного стрілу до наших воріт.

Така нагода трапилася, коли Радульський і Цергузен заатакували нашого воротаря Ібанеза з м'ячем, а Кравець старався прийти воротареві з допомогою та атакувати з черги Цергузена. За те суддя, перетягнувши, до речі, на 9 хвилин змагання, продиктував посердне вільне з 3 метрів до наших воріт.

Двічі стріляв Цергузен і двічі м'яч відбився від муру нашої оборони. Суддя звелів стріляти третій раз, вважаючи, що перші два попередні вільні стріли були неправильно стрілені. Така очевидна сторонничість судді випровадила з рівноваги наших змагунів, які оточили його доказуючи, що вільний стріл був правильно екзекований

Суддя загрозив відкликанням змагань і щойно під тією загрозою — Шергузен стрілив третій раз вільне і вирівняв.

На нерішений вислід 2:2 з командою „скатів" з Лос Анджелесу склалася низка причин: мала амбіція та снага наших змагунів, зміна клімату, малий вимір площі і врешті невміле суддювання.

Проте, це в жадній мірі не дає змагунам права входити в конфлікт з суддею змагань і переконувати його в правильності чи неправильності його рішень.

По змаганнях місцева українська громада в Лос Анджелесі влаштувала нашій команді скромне прийняття, на якому всі тризубівські змагуни та приявні члени управи мали нагоду відчути щиросердечне ставлення цієї громади до „Тризуба", його осягів та значення для пропаґанди українського імени.

В милій товариській атмосфері провели ми час до пізньої ночі, залишаючи в серцях тамошніх українців милий спогад про наш побут в Лос Анджелесі.

Того самого вечора половина наших змагунів під проводом менаджера Корженьовського від'їхала до Филаделфії, а друга половина, не зв'язана працею, залишилася ще на один день, щоб оглянути Лос Анджелес.

Серцем Лос Анджелесу є Голлівуд, що дуже змінився за останніх десять років. В студіях, де досі накручували усі найбільші фільми світу, накручують тепер лише короткометражеві фільми для телевізії, що, здається, вбила цвяха в труну фільмової індустрії. Великі фільмові компанії „випровадилися" з Голлівуду і продукують свої фільми за кордоном.

Але більшість акторів мешкають в своїм фільмовім містечку Беверлі Гілс на передмісті Голлівуду. Беверлі Гілс розкинувся на узбіччях гір, що оточують перстенем Лос Анджелес гейби притискаючи його до моря. Кожний дім збудований в окремім стилі і потопає в морі квітів. Кожний дім має свій окремий басейн та окрему дорогу, якою можна під'їхати до цього дому. Беверлі Гіл вкований в гори, закосичений садами та запилений блакиттю. В його архітектурі перехрещується модернізм з колоніяльним стилем пуританів та еспанських конкістадорів, перших білих поселенців Каліфорнії.

Доми тут розцінюються від 50.000 до 500.000 долярів. Найкращою секцією Беверлі Гілсу вважають Беляр, де мешкають фільмовий продюсер Джов Пастернак, вдова Гамфрі Богарта, Робер Тейлор та Елізабет Тейлор.

Багато з нас пам'ятає детективні фільми в телевізії, що йдуть під назвою „Сансет Стрип". Сансет Стрип — це бульвар, впродовж якого є низка нічних льокалів на чолі з Мулен Руж. Є там теж десятки першорядних ресторанів, що належать здебільша фільмовим акторам. Найбільш популярні — Дін Мартин Ладж, Вілля Нова Франка Синатри та Скандія.

Всі ці відомості одержуємо ми від нашого чічероне Д. Галини Скробко, що везе нас своїм Даджом уздовж Сан Строп Булеварду в напрямі моря. За її інформаціями усі бітники з Лос Анджелесу сходяться в ресторані „Юнікорн", а хто хоче зустрінути фільмову зірку, повинен зайти до „Швабс Фамарас"

Проїжджаємо попри хату Дайни Шор, збудовану з гарного, попелястого каменя, з чудовим парком, в якому автоматичні розпилячі грають райдугою крапельок. Я даремно напружував очі, чи не

(Закінчення на стор. 4-ій)

Кость Кисілевський

НОВІ ЗАСОБИ ДЛЯ ПОЖВАВЛЕННЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Багато тепер пишеться й говориться про українознавство в школах Америки. Воно добре, коли про це пишуть батьки й фахівці доброї волі; але погано, коли з критикою виступають люди без відповідної виховно - навчальної практики.

Тому я постановив подати свої помічення на основі моїх останніх перевірок. Цими завваженнями я хочу помогти у розв'язці важкого питання, яке турбує постійно українських батьків, а саме: яких засобів ужити, щоб наші діти й юнаки говорили добре по-українськи, були горді із свого українського походження, приділяли українським культурним надбанням бодай стільки уваги, як чужим, коли не більше, з особливщою охотою вчились української мови, історії, літератури, цікавились природою та багатством України, цінили українську культуру та цивілізацію.

В цьому питанні маємо вже деякі нові спостереження. В останніх днях я мав особливу нагоду слухати лекції в Українознавчій школі в Пасейку, Н. Дж., під дирекцією п-ні Стефанії Красовської. П'ять учительок, — здебільша давніх учениць українських семінарій та рідношкільних учительок, — 110 учнів, у тому декілька американців, складаються на творчий зміст цієї молодої ще суботньої школи в міському будинку. На кожному тут кроці виховно - навчальних актів побачите ентузіязм, що характеризує учителів і учнів, які заслухані в своїх учительок з виразом духової напруги, розмовляють тільки по-українському в часі перерв, співають українських пісень з виявом радости та життя. Пані І. Медведева, Марія Стефанова, Дарія Хухра, Олександра Кіршак разом із своєю енергійною директоркою провадять зразкові лекції в 5 клясах.

Їх ентузіязм уділяється не тільки цілій школі, але й гурткові батьків в складі: д-р Ю. Химинець, Ст. Покора, О. Свистун й інші. Всі вони задоволені з успіхів великого діла.

І коли я був учасником того радісного переживання, в моїй душі віджували ті творчі первні, що ентузіязмом захопили перед дванадцятьма роками наш перший Збір в Українознавчій школі в Ню Йорку, а потім наші перші кроки в українознавчому курсі на „Союзівці", про що були відзиви в часописах та відкритому листі подяки п-ні Клявдії Олесницької, а потім на першому вищому курсі в Ню Йорку, на відкритті Університету українознавства при НТШ в Ню Йорку, на лекціях для наших найменших п'ятирічних „українознавців" у п-ні Марії Коваль в Нюарку та на лекціях Збору Українознавчої школи при православній парохії св. Покрови у Филаделфії.

1) Отже, ентузіязм — то найважніша спонука до творчих виховно-дидактичних дій учителів й учнів. Він живе в душі справжніх українознавців й уділяється оточенню, вичаровує акцію, спонукує до дії, творить чуда. Діти в клясі п-ні Ковалевої чекають на цю суботу нетерпляче, а з гордощами говорять зустрічним: я учень українознавчої школи, читаю, співаю й пишу по-українськи. Це я чув багато разів в Нюарку. Ентузіязм викликає національні гордощі, що „ми, браття, козацького роду"; то ж наші дії й наша любов до України випливають з того могутнього козацького духу, сповненого жертв і посвяти для Неї. Це наша перша напрямна, це наш перший засіб у методиці.

2) А другий — то розбуджування високого зацікавлення до українського мистецтва в поезії, ритміці, танку, співі, фолкльорі, старовині, що її розцінюємо на тисячі років, бо ще з трипільської культури. Нехай діти бачать її цінноці, нехай відкривають свої очі й вуха на цю ділянку переживань ,нехай виростають під крилами цього мистецтва, яким рівня треба шукати в історії стародавніх народів. А маємо тепер такі багаті джерела до використовування на лекціях, хоч би згадати: В. Січинського, О. Повстенка, Я. Пастернака, Енциклопедію Українознавства й ін. Та й наші скромні читанки Шкільної Ради та Учительської Громади сповнені почуття краси України в старовині і в сучасному, в статтях і поезіях, відповідних для дітей і юнацтва, хоч би згадати таких сучасних творців письменства, як пп. М. Юркевичева, Савицька Іванна, Ніна Мудрик-Мрицова, Олександра Копачева, Леся Храплива, Роман Завадович, Володимир Барагура, Іван Керницький і інші. Маємо дитячі й юнацькі журнали, маємо нові книжки для дітей і юнацтва. Але деяким критикам всього того мало! Щастя тільки, що вони не можуть спромогтися на свої видання, то бодай обсуджують чужі, або відкинувши все те, що досі зроблено на тому українознавчому полі, радять і схвалюють уживати підручників з чужими перекладами. І власне вони не здають собі справи з того, що на таких підручниках затрачується активізація українських мовних актів на українській артикуляційній базі, а її місце згодом займає у дитини: „шюшюкання" „дзекання". Не перечу, що дитині часом треба помогти в розумінні якогось терміну навіть чужою мовою, але не можна з того робити засади перекладів, що може бути дуже добрим засобом тільки для чужинців і то у зрілому віці. Та й тут добір слів мусить бути дуже обмежений та практичний для поставленої мети. Тому в навчанні української мови треба вживати засадничо тільки української мови з використовуванням української синоніміки та з активізацією українського вислову, при українському думанні та почуванні. Це ж примітивна засада навчання мов та ще й в етнічних школах! Щоб було добре з уживанням мови, треба творити серед дітей і молоді гуртки української мови. Нехай діти й юнаки самі контролюють себе посполу, нехай не ждуть на заклики тільки вчителів чи батьків. Треба творити всюди гуртки гарного читання та оповідання, гуртки для драматичних вистав, читальні, в яких юнацтво має змогу—змагатись за кількість і розуміння прочитаних українських книжок, за високоякісні доповіді і т. д. І в тому виявиться практичним засіб нагород за найкращий успіх, надаваний у формі пам'яткових речей з відповідними написами: „За українознавство", напр. медальйонів, перстенів і т. д., не лиш книжок.

Важним теж засобом буде друкований Звіт Українознавчої школи із знимками найліпших учнів у кожній ділянці. Ми видрукували 4 звіти в Ню Йорку, що нам оплатились, власне дякуючи такій методі, а число учнів постійно росло. На цей засіб повинні наші Комітети Батьків звертати увагу на початку року, щоб упродовж його зібрати відповідну суму грошей на кінцеві нагороди.

Читальні, бібліотеки повинні бути естетично влаштовані, з журналами, книжками, відповідними для кожного віку, з патефоном в окремій кімнаті, де накручують казки та твори справжнього українського духу, залі для українських танків ,забав і навіть забавки для дітей. Про це я двічі широко говорив на з'їздах у Авґсбурзі та в Торонті. Діти самі можуть провадити ці установи, але під контролею вчителя чи одного з батьків, напр. емеритів, що напевно радо поспішать нам на поміч.

3) „Найважливіша річ у школі українознавства — то добре читання!" — писав мені колись інспектор Рідної Школи. Так, це правда! Власне, наші діти не спішаться до бібліотеки тільки тому, бо їм тяжко читати, бо не оволоділи мистецтвом читання, але „силябізують" з допомогою цілої стурбованої родини. А тепер протилежний приклад: буває таке, що ми не в силі вдоволити спраги читання книжок, бо діти вже оволоділи читанням, набралися смаку та приходять до нашої бібліотеки за якоюсь новою книжкою. Я бачив на графіконі п-ні Ковалевої в школі українознавства в Нюарку список читачів і при цьому золоті зірки за прочитані книжки. Уявіть собі: діти у віці 8—10 років прочитали з її бібліотеки по 12 і більше книжок за рік. Уявляю собі, з якими гордощами дивляться вони на ті золоті відзначення, з якою спрагою доганяють одні одних! Діти повинні теж самостійно творити гуртки читальників.

4) Щоб діти добре читали, треба батькам слухати, як вони читають та помагати їм контролею, без стосування кар! Кожен розділ треба читати найменше три рази. Але поруч того є важлива теж контроля, чи дитина розуміє прочитане та чи вміє розказати про свої враження. Нехай вона творить самостійні речення, хоч би незугарні, але праця мовних приладів та думання зробить згодом своє. Нехай дитина працює над своїм читанням та оповіданням, а тоді її стиль виробиться через активізацію слів у реченнях. Ніколи не треба глузувати з її примітизму, бо це нищить саму ідею читання, чи оповідання. Питання, що їх поміщено в читанках, прямують до того, щоб дитина засвоїла собі зміст та вміла правильно творити речення. Але це не єдині засоби. Можна вживати інших запитів. Одне тут важливе: повторювання цілого контексту по кілька разів, або так зване „товчення". Без того не буде правильного речення. Після візитації найвищої кляси в школі в Пасейку, я запитався директорки: „Що Ви робите, що вони так гарно відповідають на Ваші питання з української культури?" Її відповідь була: „Я не вдоволяюся півсловами, а вимагаю завжди точного вислову." Подібне спостереження мав я у п-ні Н. Стефановеї на лекції читання. Вона дотя чекала на ученицю, аж дістала добру відповідь. А в п-ні Кіршак я почув мистецьке читання самої вчительки, яке потім учні наслідували. Цей засіб був моєю засадою багато років і мої учні з давніх літ ще недавно пригадували мені цей засіб, сидячи зо мною при бенкетнім столі. Таким чином учні визбуваються „икання, стогнання". Мистецьке читання пригодиться в театральному гуртку, де треба стосувати життя й красу слова. Учні мають зародки мистецтва, тільки треба їх вирощувати й ніколи не допускати до поганого, неприготованого виступу. Мене питався один слухач: що ви робите, що ваші учні читають без „икання?" Я відповів: вимагаю мистецького читання. Приготування до самостійних виступів на сцені мусить бути дуже дбайливе; у мене буває понад 20 проб з кожним виступом учнів і то заздалегідь!, а не в останній порі перед самим виступом. Колись ми мали дитячий театр, але, на жаль, громадянство не підтримало його своєю участю. Треба цю дорогоцінну установу всюди відновити і постійно підтримувати.

Як бачимо, щоб діти почували себе справжніми українцями, мусять мати велику й добру опіку школи та батьків над собою, а вчителі мусять нести на жертовник України свій жертвенний труд. Тоді зникнуть прояви дефетизму, зневіри у велич, неохота до української книжки, до української розмови!

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду Ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільнім світі нового свідомого члена!

Ювілейний Шевченківський Концерт у Відні

Хор церкви св. Варвари у Відні.

Святочний ювілейний концерт в сторіччя смерти Тараса Шевченкта у Відні влаштувало Братство св. ВМ. Варвари 7-го травня ц. р. в великій Ербарзалі. На святочно прибраній сцені на задній стіні на великім килимі і на національнім прапорі пишався портрет нашого генія в молодечому віці, який скопіював о. сотрудник Тарас Прокопів ЧСВВ у Відні. І це робило гарне враження на чужинецьку публіку, яка побачила Шевченка як молодого, гарного молодця, який виглядав як і всі молоді інтелігентні люди того часу. З лівої сторони від публіки в глибині сцени концертовий фортепіян для акомпаніятора, проф. Макса Кундеґрабера, австрійця українського походження.

Точно о год 5-ій по пол., дзвінок, і на відкритій сцені появлюються співаки Церковного хору св. ВМ. Варвари, жінки в чорних спідницях і білих блюзках, мужчини в темних одягах. Хор начислює 43 співаків і співачок. Виходить на сцену диригент Андрій Гнатишин і нагло зі всіх голосів могутньо лине „Як умру, то поховайте мене на могилі" в обрібці Гнатишина. Публіка встала з місць. Вичувається святочний настрій. Мов ковані падуть поодинокі слова Заповіту і глибоко западають в душу присутніх. Заповіт закінчено. Начинаються змістові промови. Перший промовляє в українській мові віденський парох о. д-р Орест Купранець ЧСВВ, а після нього виголошує святочну промову в німецькій мові загально знаний у Відні і популярний наш український адвокат п. д-р Роман Сас-Залозецький. Оба промовці говорили до мікрофону, щоб всі могли добре слідкувати за промовами. Після промов відома наша солістка Едіта Сапрун, яка володіє добре вишколеним голосом (драматичне сопрано), співає рідко виконувані пісні: Шевченко-Стеценко „Плавай, плавай лебедоньку" (з Тополі) і Шевченко - Штогаренко „Якби мені черевички". Звучне і гарне сопрано розливається свобідно в акустичній залі, і публіка зі захопленням слухає й нагороджує співачку рясними оплесками, як оплескувала і всі попередні точки програми.

Слідуюча точка, — це деклямація молоденької Одарки Зоцоківної. Дикція гарна, милодий звучний голос і вроджений талант передають з хистом всі тонкощі Шевченкової поезії „Мені однаково". Слушно заслужений аплявз. Тепер знову виходить хор на сцену і роздається гучне „Реве та стогне Дніпр широкий" в обрібці Гнатишина зі сольом Христі Любченко, якої сильний і глибокий альт віддає цілу гамму почувань, і на тлі хору замітно вирізняється. На закінчення першої частини хор ще співав Щевченко - Січинський „Лічу в неволі дні і ночі". Сольо має Сільвія Штайн - Войтушинська. Її ніжний і ліричний то знову сильний і високий сопрано робить враження на публіку. Грімкими і довго не вгаваючими оплесками нагороджує публіка хор, диригента і обі солістки.

Зачинається друга частина програми концерту. Тим разом бачимо на сцені нашого славного скрипака родом зі Закарпаття Вільгельма — Василя Барана, сина українського капельмайстра, від 1948 р. віденського симфоніка. — Він виконує при акомпаніяменті фортепіяну проф. Макса Кундеграбера, який колись перебував на наших західніх землях, Василя Барвінського „Шансон тріст" і Андрія Гнатишина „Романцу", за що заслужено збирає бурю оплесків. У скрипаля заслуговує на увагу чиста інтонація і прецизність, виконування, то й не диво, що він грає в віденській державній опері. На сцені солістка Едіта Сапрун. Тим разом виконує Шевченко - Лисенко „Ой три шляхи широкії" і О. Олесь - Северин Сапрун „Обіт". Модуляція голосу і дикція гарні. Публіка захоплено оплескує нашу знамениту співачку. Букет квітів орхідей, нагорода за прегарне виконання пісень.

Накінець бачимо знову хор на сцені, який співає Шевченка „Думи мої, думи" в обрібці Гнатишина. На тлі хору вирізняється чудовий бас — баритон Омеляна Вукайловича, який з натхненням співає сольо. Ціла пісня виконана по мистецьки. Хор зіспіваний, зіграний мов гармонія відповідає на кожний рух — кивок руки диригента. Це не хор, а один музичний інструмент. Хор, диригент і соліст збирають бурю оплесків. На тлі стоячого хору віддеклямував п. проф. Михайло Карський Вагилевича „Оду до Шевченка". Як слідуюча точка тепер знову розливається ніжне Шевченко - Гнатишин „Садок вишневий коло хати". Цю пісню переробив Гнатишин з мужеського хору на мішаний хор, додавши сольо на кольоратурне сопрано, яке наслідує соловейка. Сольо співали гарно Сільвія Штайн - Войтушинська, Христя Любченко і Омелян Вукайлович. Глибокий і милозвучний альт Христі Любченко чергувався і переплітався з ніжним кольоратурним і прегарним сопраном Сільвії Штайн - Войтушинської та могутнім і чудовим басбаритоном Омеляна Вукайловича. Послідні слова пісні „тільки дівчата і соловейко не затих" повторяються по кілька разів на різні лади і зливаються гармонійно в симфонію погідного чудового українського вечора. Замкнувши очі, можна мріяти про далеку батьківщину, рідні місця, чарівне українське село, прегарні наші дівчата-красавиці і невгаваємого соловейка, навіть на хвилину забувши за це, що тепер там так страшно терпить і страдає наш народ, але це тільки на хвилину, бо відкривши очі, вертається чоловік до дійсности. Пісня скінчена і буря оплесків зривається спонтанно і довго не вгаває. Це доказ признання для хору і його диригента Гнатишина і рівночасно для Гнатишина Композитора, який вийшовши з народу і закінчивши державну консерваторію у Відні, не пішов по непевній дорозі шукання чужих богів, але став твердо на невичерпанім багатстві нашої народної творчости, і це його велика сила. Український фолкльор тому, що всенародній, такий багатий і невичерпаний, що дасть змогу багатьом ще нераз черпати з тої незміримої криниці, з тої велитенської скарбниці народної творчости нашого музикального українського народу. Послідня точка програми, це українська народна пісня „Гей у лузі червона калина похилилася" в обрібці Гнатишина зі солістами Христею Любченко — альт і Юліяном Липовим — бас. Пісня виконана прецизно, з темпераментом, солісти попісуються, і знову гремлять оплески.

На сцену виходить голова Ювілейного Шевченківського Комітету о. д-р Орест Купранець ЧСВВ і дякує співакам за труд, а всім за участь. А зокрема звертається до Гнатишина і ґратулює йому за його композиції, бажає йому якнайбільших успіхів в його творчій праці композитора і диригента на еміграції та вручає йому гарну китицю квітів. Зазначити належить, що всі солісти і декляматорка дістали гарні букети квітів. Святочний концерт закінчено піснею — молитвою „Боже Великий, Єдиний", яку всі присутні вислухали стоячи. По концерті відбулася спільна знимка хору. В часі концерту фільмував п. Іван Попадюк з Австралії, який тимчасово перебуває у Відні, так, що фраґменти цього концерту буде мати змогу побачити наше громадянство у вільному світі.

Д-р Сергій Наклович

Вулиця імени Т. Шевченка у місті Ля Саль в Канаді

Місто Ля Саль це — околичне місто Монтреалу. Довгою південною стороною прилягає до найбільшої Канадійської річки св. Лаврентія, а з інших сторін межує з містами: Лашін, Вілле сат П'єр, Монтреал вест, Монтреал та Вердан. Над річкою св. Лаврентія проходить надбережна дорога Ля Саль бульвар. Паралельна вулиця Ля Саль бульвару мала назву Де Репідс (пороги), що тепер переіменована на вулицю Шевченка.

Вулиця Шевченка місцями дотикається річки (100 стіп), та розположена в гарній дільниці міста, що забудовується модерними будинками. Бувша назва вулиці „пороги" (і дійсно є пороги на річці св. Лаврентія, а тепер Шевченка, будуть все нагадувати українцям м. Ля Саль про Дніпрові пороги і Дніпро на Батьківщині — Україні і Великого Національного Пророка в новоприбраній Батьківщині — Канаді.

Населення м. Ля Саль, як і в цілій провінції Квебек, є французьке. Українців мешкає 350 дорослих осіб. Українських церков ні національних організацій немає, бо українці належать до них в Монтреалі або Лашіні.

Нижчепідписаний ще восени минулого року розпочав працю в напрямку переіменування одної з вулиць іменем Т. Шевченка в соті роковини його смерти. В ході цієї праці 23 березня скликано нараду з місцевих українців та створено Український Комітет м. Ля Саль. До управи цього Комітету увійшли: В. Музика — голова, А. Білоцерківський — секретар, М. Карпінський, В. Сенькусь та В. Костик — члени.

Управа Комітету продовжила розпочату працю збірки підписів на переіменування вулиці, і 1-го травня відвідала засідання Міської Управи з відповідними документами та зі списком 300 підписів.

Крім членів Комітету документи підписали: о. Квасницький, парох української православної церкви св. Юрія в Лашіні та о. д-р М. Горошко, парох української католицької церкви св. Духа в Монтреалі.

Мейор міста д-р М. Лашаріте та члени Міської Управи вічливо прийняли наш Комітет та уважно вислухали наше прохання. На цілий ряд поставлених запитів мейором і олдерменами про Т. Шевченка, дав широкі вияснення шановний о. д-р М. Горошко. Хочу тут згадати і про різну допомогу у цій праці колеґи Л. Гусина. Вся ця праця мала і деякі трудноші, але, дійсно щире ставлення до українців мейора і членів Міської Управи, дало одноголосну ухвалу про переіменування Де Репідс на вулицю Шевченка.

В першичервневому числі міського часопису „Де Мессенжер" опубліковано ухвалу Міської Управи про переіменування вулиці та подано обширні дописи у французькій і англійській мовах про Т. Шевченка, як великого борця за свободу, не тільки українського народу, а всього людства. Ухвалу Міської Управи апробував міністер пошти. В день писання цього допису, мешканці вулиці Шевченка отримали пошту з назвою вулиці Шевченка.

На закінчення цього допису, як ініціятор цієї справи в імені всього Комітету висловлюю щиру подяку всім працівникам у цій справі, та зокрема: мейорові Л. Лашаріте й членам Міської Управи, як щирим приятелям українців.

А. Білоцерківський

Успіхи нашої молоді

Олег Володимир Різник закінчив із почестями політичні науки в Квінс коледжі і з початком червня одержав ступінь бакалавра. Був він членом почесної організації Пі Сігма Альфа. Олег рішений продовжувати студії й тому вписався вже на Нюйоркський університет, щоб добути ступінь маґістра.

Олег Волод. Різник

Олег. — це син батьків, що родились уже в ЗДА, але з ранніх років він цікавиться українськими справами й довгі роки він є членом молодечої організації МУН, членом 204 Відділу УНСоюзу в Ню Йорку й вірним української православної церкви св. Володимира.

Якраз тепер він є заступником голови Головної Управи МУН й головою 4-го Відділу МУН в Ню Йорку та редактором англійської частини „Променя", сторінки МУН в „Свободі".

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Загальні Збори Осередку СУМА в Нюарку, Н. Дж.

Цьогорічні Загальні Збори Осередку СУМА в Нюарку, що ними керувала Президія в складі: Теодор Чіх, інж. Микола Семанишин та Надія Загородна, відбулися в суботу, 18-го березня в домівці Осередку в Українській Централі.

Розглянувши систематичну і многогранну минулорічну діяльність Осередку та схваливши загальні напрямні роботи на біжучий діловий рік, учасники Зборів вибрали нові керівні органи Осередку в такому складі: Петро Козира — голова, Василь Цюрпіта — заступник, Степан Третяк і Андрій Рогальський — секретарі, Михайло Заверуха — організаційний, Евген Братах — культосвітний, Люба Лобур — жіноча, Михайло Почтар — пресовий, Іван Назар — фінансовий та Микола Красножоний — господарський референти; Федір Луцишин — керівник юнацтва, Володимир Кульматицький - заступник, М. Почтар та Надія Загородна — референти юнацького вишколу і виховання; Іван Попович та Василь Лотоцький — члени Управи. Контрольна Комісія: інж. Микола Семанишин — голова, Маріян Кормило та Осип Яцусь — члени. Товариський Суд: Людвік Мигаль Іван Тимчишин і Михайло Ільчишин.

В основному минулорічна праця Осередку була спрямована під кутом вирощування нових кадрів, виховання нової зміни, збереження при українстві тут родженої молоді.

Співпрацюючи з іншими організаціями, Осередок на протязі цілого року брав активну участь в громадському і суспільно-політичному житті української громади міста Нюарку, включаючись всеціло в підготовку і програму загальногромадських святкувань січневих і листопадових дат, 18 роковини створення УПА, як збройного рамени українського народу, відзначення жалібної річниці трагічної смерти сл. п. Степана Бандери та ініціюючи окреме Свято Героїв в місяці травні м. р., в програмі якого, молодь СУМА, ПЛАСТ-у та Студентської Громади солідарно маніфестувала свою близькість та відданість ідеям Української Національної Революції, вшановуючи спільно її Творців-Провідників і друзів в боротьбі за волю України.

Піддержуючи ініціятиву Українського Конгресового Комітету, Осередок, як його постійний член, брав організовану участь в протимосковській демонстрації в Ню Йорку з приводу приїзду до Америки ката України, Н. Хрущова та включився в маніфестацію Організацій Визвольного Фронту для відзначення героїчної боротьби українського народу.

На внутрішньому відтинку Осередок відбував наради для полагодження біжучих справ, а окремими святочними сходинами відзначив 10-ліття смерти Романа Шухевича, героїв Базару і Крут та 30-ліття основання СУМ-у на Рідних Землях. Успішно відбуті Маланчин і Андріївський Вечори та традиційні Осінні та Травневі Вечерниці, що є одними з кращих розвагових імпрез української молоді Нюарку, в значній мірі покривали в звітному часі фінансові потреби і обороти Осередку на загальну суму понад сім тисяч дол.

В праці з Відділом Юнацтва, що начисляє около 100 членів і поділяється на 8 роїв юнаків і юначок, Осередкові допомагає Виховна Рада Ю-СУМА і окремий Батьківський Комітет.

Члени танцювальних і декляматорських гуртків на протязі цілого року виступали в програмах загальногромадських імпрез і святкувань, як теж на форумах поодиноких публічних і середніх шкіл Нюарку, що в них більшість із юнацтва навчається. Група юнаків і юначок в числі 35 брала участь у програмі першого Весняного Злету Юнацтва СУМА весною м. р. і своїми осягами в поодиноких ділянках спорту і теренових грах здобула перше місце для Відділу Ю-СУМА в Нюарку. Заходом юначок і при *допомозі Осередку влаштовано* три виставки народнього мистецтва на форумі середніх шкіл (Галя Терещук та Ориса Пащак) та в Рутгерс університеті (Надя Загородна), поміщено в місцевій американській пресі довші дописи про наші Різдвяні та Великодні святкування і звичаї. Власними силами юнацтво влаштувало для Відділу та батьків Шевченківське Свято Молоді СУМА та Різдвяну Ялинку.

Для потреб бібліотеки Ю-СУМА Осередок передплачує майже усі діточі і жіночі журнали, як: Веселка, Мій Приятель, Юні Друзі, Авангард, Наше Життя, Жіночий Світ, як теж закупив 25 книжок.

Спільним зусиллям старшого юнацтва, членства Осередку, Виховної Ради, Батьківського Комітету і педагогів та виховників СУМА Осередок СУМА в Нюарку в звітньому часі закріпив і утривалив чималі осяги і здобутки своєї муравлинної роботи, поглибив і поширив зміст і форми праці та став однією із активніших організованих клітин української громади. Склад новообраної Управи каже надіятися, що Осередок СУМА і в цьому році займатиме передове місце серед молодечих і громадських організацій Нюарку та надалі втішатиметься симпатіями загалу молоді і буде гордістю української громади, якій то справи належного національного виховання нашої молоді не є байдужими.

(мп)

ПОДОРОЖ ПО ЗОЛОТЕ РУНО

(Закінчення зі стор. 2-ої)

побачу якусь фільмову зірку, але ціла мешкальна секція фільмових акторів о год. 11-ій перед полуднем виглядала, як вимерла.

Фільмові актори та зірки — великі прихильники копаного м'яча, їхні діти залюбки грають в европейський футбол і багато з них приходить на змагання. На фірмовому папері клюбу „Лос Анджелес Скатс" виписано 35 почесних членів, з-поміж них більша частина — фільмові актори, як Джун Алісон, Тоні Кертіс, А. Глендорф, Ґері Грент, Фернандо Лямаз та інші.

На наших змаганнях зі „скатами" я бачив у пресовій льожі Наталю Вуд з чоловіком та шурина Лорети Янґ Ричарда Монтблянка та Росано Броссі. Діти фільмових акторів ходять здебільша до католицьких шкіл, з яких найкращі є Сент Мартин та та Мерімонт. Місцеві українці зустрічаються з фільмовими артистами на засіданнях батьківських комітетів, в часі пописів чи ґрадуаційних церемоній. На одному бенкеті в католицькій школі Меримонт, Баб Говп був майстром церемонії. З Беверлі Ґілсу ми в'їхали до „Пасифік Палисейд", звідки бульвар тієї самої назви заводить нас на побережжя Тихого океану.

Вертаємось назад до Лос Анджелесу і оглядаємо найбільший театр на вільному повітрі „Голлівуд Бовль — симфонія під зорями", в якому відбувалася остання республіканська конвенція. Лос Анджелес шалено розбудовується і щораз більше прибуває в ньому мешканців, що не є дивним, коли взяти до уваги його чудовий, майже райський клімат. Загальне враження — менше високих домів, як у Филаделфії, що є переважно криті дахівкою та черепицею, більшість домів в еспанському стилі з решітками та патіом і власними приватними садами. Барва домів рожева та біла.

Щоб побачити добре та відвідати всі цікаві місця в тому місті, треба кілька тижнів. Тому прощаємося з нашою симпатичною провідничкою і їдемо на летовище. Прощай Лос Анджелес! До побачення, гостинна українська гро[illegible]до! Ви направду забі[illegible] шваха до голови: чи [illegible]арто б переселитися до Каліфорнії?

(Кінець

Південна Корея заперечує совєтський закид щодо воєнних замірів

Сеул. — Південно - корейський міністер закордонних справ Кім Гонґ Іль у військовому уряді Чанґ До Юнґа рішуче заперечив закид, зроблений совєтським віце-прем'єром Алексєєм Косиґіним під час відвідин у Північній Кореї 30 травня ц. р., начеб Південна Корея приготовляла воєнний похід проти Північної в цілях з'єдинення тієї країни силою. Південно - корейський міністер заявив, що такі комуністичні твердження служать імовірно тільки як пропаґандивний засіб для прикриття власних аґресивно - імперіялістичних затій, як це було перед комуністичним наїздом на Корею 25 червня 1950 р. Корейський міністер потвердив давнє становище своєї країни, однозгідне з становищем західнього світу, що з'єдинення Кореї має наступити внаслідку вільних виборів, чи пак плебісциту, переведених на терені всієї Кореї під контролею Об'єднаних Націй. Водночас він заявив, що корейсько - японські переговори про нормалізацію взаємин між тими країнами, перервані 16 травня ц. р. у зв'язку з військовим переворотом в Кореї, будуть внедовзі відновлені, як тільки буде призначений новий корейський амбасадор до Японії. Тим часом до Сеулу прибув новий американський амбасадор Самуель Берґер. Він заявив, що зараз у своїх перших контактах з південно-корейським урядом буде мова про здійснення бажання прем'єра ген. Чанґ До Юнґа поїхати до Вашинґтону.

Короткі Вістки

● Республіканський провід в стейті Пенсильвенія хотів би, щоб колишній президент Айзенгавер кандидував в 1962-му році на пост сенатора, який тепер займає демократ Джозеф С. Кларк. Але Айзенгавер не має охоти погодитися на цю пропозицію.

● Уряд Західньої Німеччини подарував Центрові ім. Лінкольна в Ню Йорку $2,500,000, які є призначені на будову нового оперного будинку, в якому має міститися Метрополітенська опера.

● Англійський канцлер екзрбу (міністер фінансових справ) Селвин Ллойд заявив, що Англія мусить зменшити свої видатки на закордонну допомогу і військо. Одно і друге стосується видатків на утримання англійського війська в Західній Німеччині. Англія знову вимагає від заможньої Західньої Німеччини, щоб вона перебрала на себе кошт утримання англійських збройних сил в північно-західній Німеччині.

Рейбирн хвалить конґресмена Волтера за оборону безпеки ЗДА

Лігайтон, Пенсилвенія. — Спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн, промовляючи на прийнятті в пошану конґресмена демократа Френсіса Е. Волтера, сказав, що він, як довголітній голова Палатної Комісії в справах неамериканської діяльности „викопав більше випадків нельояльности до ЗДА ніж хто небудь інший в історії цієї країни". Рейбирн сказав таке: „Дозвольте мені підкреслити, що я досі пізнав більше, як 3,000 конґресменів впродовж 48-ох років під час праці в Конґресі, і тому свої слова про конґресмена Волтера підтримую своїм довгим досвідом". Конґресмен Ф. Волтер працює як конґресмен 29 років, і він знова повторив свою давнішу заяву про те, що при кінці цієї каденції, це значить з кінцем 1962-го року, він плянує зрезиґнувати з огляду на поганий стан свого здоров'я.

Ніксон закликає республіканців до об'єднання

Міннеаполіс, Міннесота. — Колишній віце-президент Ричард М. Ніксон, промовляючи на крайовій конвенції Молодої Республіканської Федерації, закликав членів Республіканської партії до об'єднання, бо тільки цим способом ця партія зможе при найближчих виборах до Конґресу в 1962-му році виграти вибори та вибрати більше число конґресменів, губернаторів і сенаторів. На думку колишнього віце-президента, республіканці в 1962-му році мають найкращі можливості виграти вибори, але вони мусять бути об'єднані. Легко до цього дійти, твердив Ніксон, бо між республіканцями є місце і на консервативного сенатора Беррі Ґолдвотера і на ліберального губернатора з Ню Йорку Нелсона Рокефеллера. „Якщо Кеннеді може співпрацювати разом із віце - президентом Линдоном Б. Джансоном, то і наша партія може вирівнати ті різниці, які існують між її членами". Республіканці повинні закинути дотеперішній звичай поборювати своїх власних республіканських противників, і всі свої сили звернути проти демократів. Конвенція висловилася проти допущення червоного Китаю до Об'єднаних Націй. Коли б це сталося проти волі ЗДА, то ЗДА повинні припинити свої внески до ОН, що рівнялося б тому, що ця країна перестала б бути членом ОН.

Австрія й Італія не могли погодитись щодо Південного Тиролю

Цюріх. — Австрійсько-італійська конференція, що відбувалась в минулі суботу й неділю в Цюріху у Швайцарії над справою Південного Тиролю, скінчилась повною невдачею. У цій конференції брали участь австрійський міністер закордонних справ Бруно Крейски і італійський міністер закордонних справ Антоніо Сені. Австрія закидає Італії, що ця остання порушила договір, що ґарантував права німців у Південному Тиролі і, створивши штучну адміністраційну одиницю з німецького обширу Боцен (Больцано) та італійського обширу Тренто, майоризує німців, політично і культурно дискримінує їх та пляново асимілює. Тому Австрія домагається признання Південному Тиролеві автономії, а тамошні німці повели революційно-саботажну й терористичну акцію, яка в останніх тижнях виявилась у цілому ряді бомбових замахів проти різних публічних об'єктів та коштувала життя шістьох осіб. Обидва названі міністри ствердили невдачу своїх розмов та рішили шукати посередництва. Італія пропонує звернутися до Гааґського Міжнародного Трибуналу, а Австрія поручає звернутись безпосередньо до генерального секретаря ОН Гаммершилда за посередництвом. Хоч у тій дводенній конференції обидві сторони закидували одна одній різні провини, проте обидва міністри старались не зачиняти дверей до дальших переговорів. Ця справа була вже в Об'єднаних Націях, які відіслали її до безпосередніх переговорів між Австрією та Італією.

● Англійський прем'єр Гаролд Мекміллен заявив у парляменті, що Англія так довго не переводитиме нових атомових експериментів, поки в Женеві буде відбуватись атомова конференція. Він висловив переконання, що коли б получити справу припинення атомових дослідів з загальним роззброєнням, як цього хоче Хрущов, то справа на цьому програє, а не виграє.

Палатна комісія признала майже $43 більйони на оборону ЗДА

Вашингтон. — Палатна Комісія Видатків призначила $42,711,105,000 на оборону країни, малощо менше від того, чого вимагав уряд президента Кеннеді, який пропонував в новому фінансовому році видати на цю ціль $42,942,375,000. В новому оборонному бюджеті є призначені фонди на приспішення продукції атомової зброї і на збільшення збройних сил на те, щоб ЗДА могли легко відбити нові малі війни, які ворог може спровокувати в найближчій будучності. У звіті при цьому бюджеті Комісія Видатків критикує розтратну фінансову політику департаменту оборони. Секретар оборони Роберт МекНамара на пресовій конференції признав, що було деяке марнотратство у військових видатках, але воно не було більше, ніж це звичайно буває у великих приватних промислових організаціях. Комісія ствердила, що признає такі високі видатки на оборону під час миру тому, що в світі панує сильне напруження. Сподіваються, що Конґрес признає ту високу суму на оборону, яку рекомендує Комісія Видатків, бо рідко буває, щоб повна Палата радикально змінювала пропозиції цієї Комісії. Видатки на оборону розділено таким способоб між окремі роди зброї: летунство має дістати $17,808,038,000; фльота разом із морською піхотою — $13,458,402,000; армія — $10,359,220.000. Мають приспішити продукцію далекосяжних ракет „Мінутмен" і підводних ракет „Поляріс". Мають збудувати тільки 29 підводних атомових човнів „Поляріс.

Ракета-літак „X-15" летить із швидкістю одної милі на секунду

Летунська база Едвардс, Каліфорнія. — 23-го червня ракета-літак „X-15" побила свій попередній рекорд із 25-го травня ц.р., коли вона летіла зі швидкістю 3,307 миль на годину, бо майорові Робертові М. Вайтові вдалося осягнути швидкість 3,670 миль на годину, це значить, що його швидкість виносила одну милю на секунду. Майор Вайт міг би був осягнути ще більшу швидкість, але його машина мала аж три недомагання під час цього останнього лету. Його машину випустили з матірнього літака типу Б-52, і вона летіла 11 мінут, і летун під час того втратив 5 фунтів ваги. Втрату ваги спричинило те, що летун Вайт мусів п'ять годин сидіти в астронавтичній одежі, бо лет був відкладений внаслідок технічних недомагань. На землі, звідки стартував майор Вайт, температура виносила 120 Фаренгайта, а на висоті 100,000 стіп температура була 20 ступнів нижче зера. Сподіваються, що машина „X-15" може при дальших пробах злетіти на висоту 100 миль і встановити рекорд швидкости 4,000 миль на годину.

● На Теребовельщині в Західласть, був у перших днях червнія Україні, Тернопільська обня ц. р. хмаролім, який спричинив великі шкоди. В отриманому у Ню Йорку приватному листі говориться про те, що на передмісті Теребовлі „затопило 22-х господарів": не відомо, чи їхні господарства впали жертвою повені, чи самі вони згинули. „Людви з душами втікали" — кажеться в тому листі, а в кітловині було на три метри вглиб води.

Вступайте в члени УН(Союзу)

ТАРЗАН, ч. 4669. Омет — королем!

A BLOODY CHIEF-BATTLE ENDED WITH ESSAR, THE USURPER, PLUNGING TO HIS DEATH.

THE VICTOR GROWLED CHALLENGINGLY. "BY MIGHT AND BY LAW, OMAT IS NOW KING!"

A FEW BURLY MALES FIDGETED AND SNARLED, BUT SOON ACQUIESCED WITH THE OTHERS "OMAT IS KING," THEY MUMBLED IN UNISON.

Кривавий бій ватажків закінчився тим, що узурпатор Ессар згинув, скотившися вниз.

Переможець прогримів виклик: Силою і законом — Омет є королем!

Кілька дужих чоловіків метушилося і харчали, але швидко заспокоїлися разом з іншими. — Омет є королем, вони бубоніли в унісон.